

PIŚMIENNICTWO

1. *Burstein, N. L.*: Corneal cytotoxicity of topically applied drugs, vehicles and preservatives. *Surv. Ophthalmol.* 25: 37-46 (1980). — 2. *Gerkowicz, K., Toczolowski, J.*: Alacrimia congenita. *Klin. oczna* 85: 125-126 (1983). — 3. *Haberich, F. J., Lingelbach, B.*: Kritische Übersicht über unsere Kenntnisse und Vorstellung einer neuen Arbeitshypothese über die Stabilität des präkornealen Tränenfilms (PKTF). *Klin. Mbl. Augenhk.* 180: 115-126 (1982). — 4. *Herde, J.*: Der präkorneale Tränenfilm. *Folia Ophthalmol.* 8: 85-96 (1983). — 5. *Holly, F. J.*: Formation and rupture of the tear film. *Exp. Eye Res.* 15: 515-525 (1973). — 6. *Holly, F. J.*: Formation and stability

of the tear film. *Int. Ophthalmol. Clin.* 13: 73-84 (1973). — 7. *Holly, F. J.*: Artificial tear formulations. *Int. Ophthalmol. Clin.* 20: 171-184 (1980). — 8. *Jones, L. T.*: The lacrimal secretory system and its treatment. *Amer. J. Ophthalmol.* 62: 47-60 (1966). — 9. *Katz, J., Kaufman, H. E.*: Corneal exposure during sleep (nocturnal lagophthalmos). *AMA Arch. Ophthalmol.* 95: 449-453 (1977). — 10. *Lemp, M. A.*: Diagnosis and treatment of tear deficiencies. (w:) *Duane, T. D.* (red.): *Clinical Ophthalmology.* (Harper and Row, Hagerstown 1982).

11. *Prost, M.*: Fizjologia i funkcja przedocznego filmu łzowego. *Klin. oczna* 92: 111-113 (1990).

Praca wpłynęła: 3.6.1987 (nr 5173).

Wspomnienie pośmiertne

Doc. dr med. MARIA WILK-WILCZYŃSKA (1901-1988)

i synem. Ukrywając się pod zmienionym nazwiskiem nie pracowała, ale do końca działań wojennych i podczas powstania przebywała w Warszawie.

Na początku roku 1945 uzyskała etat asystenta oddziału okulistycznego w szpitalu im. św. Antoniego w Łodzi, gdzie pracowała przez 7 lat pod kierunkiem doc. *Bogumiła Kozłowskiego*. Poza pracę szpitalną zajmowała się gruźlicą oka pracując w Poradni Przewidziwej i w Sanatorium Chorób Płuc w Łagiewnikach.

W 1952 roku otrzymała etat adiunkta w Klinice Chorób Oczu AM w Łodzi prowadzonej przez prof. *Janusza Sobańskiego*. W latach 1955-1956 zorganizowała Zakład dla Dzieci Niedowidzących w Łodzi, który prowadziła do 1966 roku.

W 1955 roku na podstawie prac: „O wartości różnych środków znieczulających, stosowanych w okulistyce dla znieczulenia powierzchniowego” oraz „Znaczenie przewlekłego niedokrwienia i powierzchniowego znieczulenia jako czynników leczniczych w zapaleniach spojówek” uzyskała tytuł docenta. Ponadto ogłosiła drukiem 33 prace w różnych czasopiśmiech lekarskich.

W 1958 roku doc. dr med. *Maria Wilk-Wilczyńska* objęła stanowisko ordynatora 32 łózkowego oddziału okulistycznego w szpitalu dziecięcym im. *J. Korczaka* w Łodzi, który zorganizowała od podstaw i prowadziła aż do przejścia na emeryturę w 1967 roku.

W 1970 roku doc. dr med. *Maria Wilk-Wilczyńska* opuściła Polskę, towarzysząc synowi w osiedleniu się w Szwecji. Tam kontakty Jej z okulastyką ograniczyły się do odwiedzania miejscowego oddziału okulistycznego i śledzenia literatury fachowej.

Doc. dr med. *Wilk-Wilczyńska* była kobietą o wysokiej kulturze osobistej i nieskalanej moralności, a ponadto wysokiej klasy specjalistą w swojej dziedzinie. Była zawsze oparciem i pomocą dla każdego, kto jej potrzebował. W 1981 roku nawiązała kontakt ze swoimi współpracownikami ze szpitala im. *Korczaka* w Łodzi, których wspomagała przesyłaniem narzędzi i leków niedostępnych w tym okresie. Kontakt listowny i wzajemna wymiana upominków przetrwały do końca Jej życia.

W 1986 roku doc. *Maria Wilk-Wilczyńska* odwiedziła Polskę i była gościem oddziału okulistycznego szpitala im. *Korczaka* w Łodzi, którym żywo interesowała się i cieszyła się jego przydatnością. Dla współpracowników oddziału okulistycznego szpitala im. *Korczaka* pozostała zawsze w żywej pamięci jako człowiek serdeczny, skromny, a przecież bardzo potrzebny, którego zasługi w organizacji dziecięcego lecznictwa okulistycznego na terenie Łodzi są pionierskie.

Halina Alichiewicz

S P R A W O Z D A N I A

ANDRZEJ W. FRYCZKOWSKI

92 Zjazd Amerykańskiej Akademii Okulistyki

Tym razem w miesiąc rozrywki i „show-businessu” odbył się 92 Zjazd Amerykańskiej Akademii Okulistyki. Ponad 22-tysięczna rzesza okulistów zjawiała się na miejscu, biorąc udział w dalszym dialogu nad postępiem okulistyki. Zjazd otworzył Prezydent Akademii prof. *Melvin Rubin*, który w swoim przemówieniu podkreślił ważność działania okulistów na rzecz większej integracji z pozostałymi specjalnościami medycznymi. Okulisci USA stwarzając bardziej wysublimowaną grupę w społeczności medycznej, mając proporcjonalnie jedne z największych dochodów w grupie lekarzy, stali się obiektem zwiększających się ataków ze strony nie tylko „medyków” lecz również i kongresmenów. Słone lobby popierające optometrystów, również stanowi dodatkowe zagrożenie dla dochodów społeczności okulistycznej w USA. Stąd też próby systematycznego obcinania dochodów okulistów, zmniejszania opłat za zabiegi okulistyczne (proporcycje sięgają do 40%) jak również za świadczone usługi. Te utrudnienia w praktyce prywatnej, zwiększają znacznie atrakcyjność pracy w klinikach uniwersyteckich, co z pewnością zwiększy liczbę uzdolnionych okulistów na uniwersytetach. Taką też tendencję obserwuje się wśród lekarzy specjalizujących się w okulistyce.

Wracając do Zjazdu, bardzo ciekawy wykład ku pamięci prof. *Jacksona* wygłosił prof. *Acberg*. Tematyka tego wykładu „Management of Anterior and Posterior Proliferative Vitreoretinopathy”, to kliniczne, teoretyczne i patologiczne rozważania nad przyczynami odwarstwień siatkówki związanych z proliferacją naczyń. Oparte na analizie blisko stu przypadków klinicznych proliferacji szklistkowo-siatkówkowych, bardzo impresywnie przedstawione rezultaty, wykazały konieczność wczesnego uwalniania wzrostu siatkówki obwodowej, tworzących w okolicy rąbka zębatego fałdy, które z kolei wywołują pociąganie (trakcję) siatkówki w kierunku przednim, prowadząc w konsekwencji do jej odwarstwienia. Usuwanie błon przedsiatkówkowych, użycie lasera wewnątrzgałkowego w czasie zabiegu, leczenia odczynów zapalnych naczyń siatkówki oraz rola opierścienia gąbki w przypadkach odwarstwień siatkówki zostały w tym tradycyjnym wykładzie inauguracyjnym przedstawione w elegancki i przekonujący sposób.

Jak zwykle Zjazd przyniósł wiele ciekawych doniesień. Bardzo ciekawa była sesja poświęcona excimer laser, z coraz większym entuzjazmem okulistów do jego stosowania w chirurgii refrakcyjnej oka oraz w leczeniu niektórych schorzeń rogówki. Przedstawiono nową odmianę techniki chirurgii refrakcyjnej rogówki tzw. „In situ Keratomileusis for Myopia and Lamellar Keratoplasty for Hyperopia” — prof. *Ruiz* (Bogota) i prof. *Rowsey* (Oklahoma). Podsumowanie obecnej wiedzy o gojeniu się ran rogówki po zabiegach refrakcyjnych na niej włącznie z użyciem *epidermal growth factor* (EGF) przedstawił ciekawie prof. *Binder* (La Jolla) w swoim wykładzie ku uhonorowaniu prof. *Barraguer*. Dalszą ewolucję przechodzą zabiegi przeciwjaskrowe w wszecpieniu do komory przedniej plastikowych tubek odpływowych (Molteno implants), podkreślono ich zna-

Z Kliniki Okulistycznej Uniwersytetu Stanowego w Ohio (USA), kierownik: prof. dr med. *Paul A. Weber*

Reprint requests to: Prof. dr med. *Andrzej W. Fryczkowski*, Department of Ophthalmology, O.S.U., 456 West Tenth Avenue, Columbus, Ohio 43210, USA

czenie zwłaszcza w jaskrze proliferacyjnej (*Freedman* i współpr. — z Nowego Yorku). Tą samą tematykę poruszyli w swym doniesieniu *May* i współpr. z Nowego Orleanu, wskazując na korzystne wyniki przezrardówkowej kryoterapii, tak w przedniej części siatkówki, jak i w jej bardziej ku tyłowi położonym odcinku, w leczeniu jaskry połączonej z nowotworem naczyń w przypadkach cukrzycy, zakrzepów centralnych żyły siatkowej siatkówki i innych przypadkach. Ciekawe doniesienie na temat krążenia krwi w obrębie tarczy nerwu wzrokowego wygłosił prof. *Green* (Baltimore). Potwierdził On udział naczyń siatkówki przytarczowej oraz koła naczyniowego nerwu wzrokowego (*Zinna*) w uacznieniu tego regionu, wyniki bardzo zbliżone z moimi wynikami badań, a odbiegające od prezentowanych przez *Hayreha*. Sesja naukowych plakatów (*posters*) była również interesująca. Szereg doniesień było na temat komputerowej laserowej techniki badania włókien nerwowych siatkówki oka oraz tarczy nerwu wzrokowego, z dużą dokładnością powtarzania wyników w kolejnych badaniach. Podobnie, użyteczność oftalmoskopu laserowego w badaniach plamki przedstawił *Jalkh* z współpr. z Bostonu. Grupa badaczy z Filadelfii (*Grumwald, Brucker, Sinclair, Riva*) przedstawiła wyniki wpływu fotokoagulacji na regulację przepływu krwi w siatkówce w przypadkach cukrzycowej retinopatii proliferacyjnej — wyraźnie mniejsza odpowiedź regulacyjna po leczeniu w przypadkach z postępującym nowotworem naczyń. Nasz plakat o siatkówkowych naczyniach włosowatych: *A new Perspective on the Retinal Capillaries* (*Fryczkowski, Havener, Chambers, Davidoff*) został przyjęty z dużym zainteresowaniem. Byliśmy w stanie zweryfikować żyłą naturę tych naczyń, którym przypisuje się dużą rolę w patologii siatkówkowej.

Przegląd nowości technicznych utwierdza w przekonaniu, że następne lata przyniosą znaczne ułatwienia w diagnostyce i chirurgii oka. Komputerowa analiza obrazów z angiografii fluorescencyjnej schorzeń siatkówki i naczyń siatkówki z możliwością kodowania wyników i szybkiego graficznego porównania ich w różnych odstępach czasu była równie impresywna jak i kolorowa, trójwymiarowa analiza topografii rogówki, z możliwością obliczeń koniecznej korekcji przy zastosowaniu chirurgii refrakcyjnej. Dalsza duża miniaturyzacja aparatury diagnostycznej wzmacnianej komputerowo. Poszukiwanie nowego typu soczewek do wszecpienia siatkówkowych, dwuogniskowych (*Keates*) lub pokrytych kilkoma warstwami neutralnych dla tkanek oka tworzących, mających przeciwdziałać późnym powikłaniom i reakcjom, to jedne z przykładów nowości prezentowanych przez przemysł soczewkowy. W sumie była to jedna z większych prezentacji aktualnej produkcji przemysłu dla okulistyki. Szybki postęp techniczny jest widoczny.

Na zakończenie wspomnę o samym Las Vegas, miesście miliona kolorowych światel, kasyn gry i hazardu, wszelkiego rodzaju rozrywki, otoczonego pasmem rudoszarych gór, wtopioneo w pustynną równinę. To stale rosnące szybko miasto, zasilane jest w energię elektryczną z elektroni wodnej związanej z gigantyczną zapora wodną (*Hoover Dam*) na rzece Kolorado i jednym z największych sztucznych jezior stworzonych przez człowieka.

Rozjeżdżających się do domów uczestników Zjazdu żegnała dopisująca przez cały czas wspaniała pogoda (ponad 32°C!). Do zobaczenia za rok na 93 Zjeździe Akademii w Nowym Orleanie.

Praca wpłynęła: 3.01.1989 (nr 5507).